

Henni Ahokas

HALMENIEMEN KYLÄN MATKAILUN KEHITTÄMINEN TARINALLISTAMALLA

Opinnäytetyö

Matkailu- ja ravitsemisalan ammattikorkeakoulututkinto

Matkailu- ja palveluliiketoiminnan koulutus

2024

**Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu**

Tutkintonimike	Restonomi (AMK)
Tekijä/Tekijät	Henni Ahokas
Työn nimi	Halmeniemen kylän matkailun kehittäminen tarinallistamalla
Toimeksiantaja	Halmeniemen Maa- ja Kotitalousseura
Vuosi	2024
Sivut	30 sivua, liitteitä 5 sivua
Työn ohjaaja(t)	Kirsi Kuusisto

TIIVISTELMÄ

Tämän opinnäytetyön aihe on kylämatkailun kehittäminen tarinallistamalla. Työn toimeksiantaja on jo yli sadan vuoden ajan toiminut Halmeniemen Maa- ja Kotitalousseura. Seura järjestää Halmeniemen kylällä Mäntyharjulla tapahtumia ja toimintaa. Kylällä on aktiivinen kyläyhteisö sekä yritystoimintaa ja matkailuteollisuutta. Kylän maisemat ja vanhat rakennukset huokuvat tarinaa ja historiaa, mikä voisi kiinnostaa matkailijoita, vapaa-ajan asukkaita sekä kylällä ympärivuotisesti asuvia.

Opinnäytetyön tavoitteena on laatia matkailutuote, joka lisää kiinnostusta kylää ja sen yrityksiä sekä palveluja kohtaan. Lopputuloksena syntyi ulkoilureitti, Halmeniemen kyläpolku. Kyläpolun varrella pääsee tutustumaan kylään ja sen tarinoihin niiden tapahtumapaikoilla. Tarinoiden tapahtumia ovat muun muassa postiryöstö ja kyläkoulun pitäminen talkoovoimin. Kyläpolun kartan saa mobiililaitteeseen QR-koodilla, joka sijoitetaan Halmelaan. Kartassa on linkit, joista tarinat saa näkyviin.

Työssä käytetyt menetelmät ovat benchmarking, Kylämatkailun kehittämisspolku ja haastattelu. Benchmarkkauksen avulla vertailtiin samankaltaisia matkailutuotteita. Vertailut ominaisuudet olivat reitin pituus sekä kartan ja tarinoiden sijainti. Kylämatkailun kehittämisspolku kuvaa kylämatkailun tuotteistamisprosessia. Halmeniemen kyläpolkua varten laadittiin oma kylämatkailun kehittämisspolku. Haastattelujen avulla kerättiin kylään liittyviä tarinoita ja tietoa. Lisäksi tarinoita löytyi kirjallisuudesta ja paikallislehden verkkosivuilta.

Konkreettisina tuotoksina tarinoiden ja kyläpolun kartan lisäksi ovat sisäinen ja ulkoinen tuotekortti. Tuotteen markkinointia varten on laadittu Canva-sisällönluontiohjelmalla mainokset sosiaaliseen mediaan sekä ilmoitustaululle. Työn toimeksiantajan käyttämät sosiaalisen median kanavat ovat Facebook ja Instagram, joten mainokset on sovitettu näille kanaville sopiviksi. Opinnäytetyön lopussa pohditaan kylämatkailun mahdollisuuksia ja tulevaisuutta.

Asiasanat: kylämatkailu, maaseutumatkailu, tuotteistaminen, tarinallistaminen

Degree title	Bachelor of Hospitality Management
Author	Henni Ahokas
Thesis title	Developing tourism prospects for the village of Halmeniemi by utilising means of storification
Commissioned by	Halmeniemi village association
Time	2024
Pages	30 pages, 5 pages of appendices
Supervisor	Kirsi Kuusisto

ABSTRACT

The commissioner of the thesis is over a hundred-year-old association that organizes events and activities. The local village community is active, and there are also active businesses and tourist industry enterprises. The landscapes and old buildings radiate stories and history that could possibly interest tourists, cottagers and the residents of Halmeniemi. The objective of this thesis was to create a tourism product, which aims to increase interest in the village and the local business and services.

In this thesis, the methods of benchmarking, development path of village tourism and interviewing were used. As for benchmarking, were compared a few similar products. The compared features comprised the length of an outdoor route and the locations of a map and stories. The development path of village tourism describes the process of productizing village tourism. Interviews were used to collect stories and information about the village. In addition to interviews, stories were found in literature and the local newspaper.

The result of the thesis is an outdoor route called Halmeniemi Village Path. Along the Village Path visitors become familiar with the village and its stories in the actual locations. The stories refer to, for instance, mail robbery, voluntary work of the village house Halmela and the village school maintained by villagers. The map of the Village Path opens on a smart phone with a quick response code located in Halmela. After that, there are links on the map to open the stories on the Internet.

This study also produced internal and external product data sheets. For marketing purposes, advertisements for social media and noticeboards were drafted. The advertisements were designed to be suitable for Instagram and Facebook which are the social media channels that the commissioner uses. Finally, at the end of this thesis, the possibilities and future of village tourism are discussed.

Keywords: village tourism, rural tourism, productization, storification

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	6
2	TYÖN TAVOITE	6
3	MATKAILU.....	7
3.1	Matkailun määritelmä.....	7
3.2	Maaseutu- ja kylämatkailu	8
3.3	Kylämatkailun tuotteistaminen	9
3.4	Kylämatkailun markkinointi	10
4	TARINALLISTAMINEN	11
4.1	Tarinoiden hyödyntäminen kylämatkailussa	11
4.2	Tarinaidentiteetin käsikirja	12
5	TARINOIDEN TIETOPERUSTA	14
5.1	Halmela ja Halmeniemen kirjasto	14
5.2	Halmeniemen posti.....	15
5.3	Halmeniemen koulu	16
5.4	Tommolansalmi	17
6	MENETELMÄT	17
6.1	Benchmarking.....	18
6.2	Kylämatkailun kehittämisspolku.....	20
6.3	Haastattelut	23
7	KYLÄPOLUN TOTEUTUS.....	24
8	POHDINTA.....	25
	LÄHTEET.....	28

LIITTEET

Liite 1. Tuotekortit

Liite 2. QR-koodi

Liite 3. Kartta

Liite 4. Mainokset

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni aihe on kylämatkailun kehittäminen tarinallistamalla. Minua kiinnostaa elämysten tuottaminen tarinoiden ja historian avulla. Monien paikkakuntien ja alueiden historiaan kuuluu tarinoita, sekä kirjoitettuja että kuulo-puheisiin perustuvia. Kyläyhteisöissä tarinoita löytyy erityisen paljon. Väestön vanhetessa tarinat olisi saatava kirjalliseen muotoon niin kauan kuin ne tunteva väestö on yhä elossa ja kertomassa niitä.

Mäntyharjun Halmeniemi on minulle tuttu kylä, koska vanhempani ovat asuneet siellä 6 vuotta. Siellä jonkin verran oleskellessani olen törmännyt kiinnostaviin paikkoihin, kuten hylättyihin rakennuksiin. Nämä maamerkit ovat herättäneet kysymyksiä niiden alkuperästä. Mikä tarina taustalta löytyy? Tuomalla esiin nämä kiinnostavat tarinat voidaan saada kiinnostava matkailutuote, joka herättää ihmisissä kiinnostuksen Halmeniemen kylää kohtaan ja lisää kylän elinvoimaisuutta.

Halmeniemen kylällä on aktiivinen kyläyhteisö ja matkailuyrityksiä. Kuulin Halmeniemen Maa- ja Kotitalousseuran toivoneen koostetta alueen yrityksistä ja heidän tarpeestaan yritysten ja kylän esittelyyn. Tarinat, elinvoimainen kyläyhteisö ja alueen matkailuyritykset muodostavat kokonaisuuden, josta minulle heräsi idea kehittämistyöhön.

Opinnäytetyöni toimeksiantaja on Halmeniemen Maa- ja Kotitalousseura. Seuraa kutsutaan usein puheessa kyläyhdistykseksi. Halmeniemen Maa- ja Kotitalousseuralla on pitkä, yli satavuotinen historia; se on perustettu jo vuonna 1921. Maa- ja Kotitalousseura ylläpitää Halmela-kylätaloa ja järjestää siellä kylän asukkaille ja vapaa-ajanasukkaille erilaisia tapahtumia ja muun muassa talkoita.

2 TYÖN TAVOITE

Tärkeimmät kysymykset, joihin opinnäytetyössä haen vastauksia, ovat: Mitä tarinoita kylän alueelta löytyy? Miten tarinat ovat kytkettävissä sijainteihin? Miten sijainneista saa yhdistettyä tarinoita sisältävän ulkoilureitin, kyläpolun, joka tuo vetovoimaa Halmeniemen kylän matkailuun?

Toimeksiantajan tavoite on lisätä kiinnostusta kylää kohtaan ja saada konkreettinen kylämatkailutuote kertomaan matkailijoille kylästä, sen historiasta ja palveluista. Paikalliset yrittäjätkin hyötyvät, jos kiinnostus kylää kohtaan lisääntyy ja tätä kautta mahdollisesti yrittäjien palvelujen myynti kasvaa. Matkailijoiden kiinnostuksen herättämisen lisäksi opinnäytetyön yhteydessä laadittavan tuotteen tavoite on lisätä Halmeniemen kylän vetovoimaisuutta sekä vakituisena että vapaa-ajan asuinpaikkana.

Työn lopputulos on kylän historian tapahtumapaikoista ja niihin liittyvistä tarinoista koostuva kyläpolkukartta, jolla houkutellaan kylän alueelle kävijöitä tutustumaan kylään ja sen elämään ennen ja nyt. Kyläpolun kartan saa QR-koodilla näkyviin. Linkit tarinoihin ovat kartalla ja tarinat voi lukea verkkosivulta mobiililaitteen avulla. Lisäksi konkreettisena lopputuloksena on tuotekortit kyläpolusta. Kyläpolun kartan avulla matkailijat ja vapaa-ajanasukkaat sekä myös vakituiset asukkaat voivat kulkea tutustuen kylään, sen tarinoihin ja historiaan.

3 MATKAILU

3.1 Matkailun määritelmä

Katariina Petrisalo (2001) on tutkinut matkailua väitöskirjassaan ”Menneisyys matkakohteena. Kulttuuriantropologinen ja historiatieteellinen tutkimus perinnekulttuurien hyödyntämisestä matkailuteollisuudessa”. Petrisalo määrittelee lähteidensä pohjalta käsitteen ”matkailu” vapaa-aikaan liittyväksi vieraisiin paikkoihin kohdistuvaksi matkustamiseksi. Matkailu on hänen mukaansa vapaaehtoista ja kokemushakuista kaupallisten palvelujen hyödyntämistä. Se on myös nopeasti kasvava teollisuudenala ja tärkeä työllistäjä. (Petrisalo 2001, 19–20.)

Kylämatkailun työkalupakki on julkaisu, joka on osa Tuu meille kylään -maaseutumatkailun kehittämishanketta. Hanke on Keski-Suomen Kylät ry:n hallinnoima. Hankkeen tarkoituksena on tuottaa kylille työkaluja matkailuteollisuutensa kehittämiseen. Kylämatkailun työkalupakki määrittelee matkailun toiminnaksi, jossa matkustetaan oman elinpiirin ulkopuolelle ja vietetään siellä alle

vuoden ajan esimerkiksi vapaa-ajan tai liiketoiminnan vuoksi. (Kylämatkailun työkalupakki 2020, 2–4.)

Matkailuteollisuus ei ole itsenäinen teollisuudenala, vaan siinä yhdistyy useampi ala, kuten vähittäiskauppa, elintarvikeala ja markkinointi. Matkateollisuuden tuotteena on itse matkakohde tai matkakokemus, joita voivat olla esimerkiksi luonto tai kulttuuri. Matkailun lopputuote, elämys, voi rakentua maise-
masta, historiasta, perinteistä, tarinoista tai myyteistä. (Petrisalo 2001, 22–23.)

3.2 Maaseutu- ja kylämatkailu

Kylämatkailun työkalupakin mukaan tärkeä osa Suomen matkailuteollisuudesta on maaseutumatkailua. Maaseutumatkailuun kuuluu muun muassa luonto-, maatila-, mökki-, erä-, vesistö-, pyöräily-, vaellus-, kulttuuri- ja perinematkailua. Maaseutumatkailun alle luetaan lisäksi maaseudulla toimivat yritykset, kotieläinpihat ja tapahtumat, joiden asiakkaina on matkailijoita. (Kylämatkailun työkalupakki 2020, 4.)

Kylämatkailu on maaseutumatkailua, jossa kylän vahvuudet kootaan matkailutoiminnaksi. Kylämatkailu lisää kylien elinvoimaa ja hyvinvointia. Kylämatkailussa tärkeänä teemana on suomalainen elämäntapa. Myös kyläyhdistykset voivat kehittää kylän matkailua, esimerkiksi tapahtumien muodossa. Tärkeää kylämatkailun kehittämisessä on yhteistyö ja verkostoituminen alueen toimijoiden kanssa. (Kylämatkailun työkalupakki 2020, 5.)

Kylille on alun perin kehittynyt matkailuteollisuutta taloudellista ja yhteiskunnallista kehitystä tuomaan. Matkailu on tuonut kyliin työpaikkoja ja pyrkinyt muuttamaan alueen elinkeinorakennetta. Muun muassa luonto ja perinteet tuovat vetovoimaa kylämatkailuun. (Petrisalo 2001, 38.)

Tyypillinen kylämatkailun asiakas odottaa matkakohteelta paikallisuutta, pienenmuotoisuutta, autenttisuutta ja uuden kokemista eli asioita, mitkä normaalista elinympäristöstä puuttuvat (Vuorinen & Komulainen 2013, 18; Kylään.fi 2018.) Kylämatkailusta kiinnostunut ei halua matkakohteelta kiireen tuntua, suorittamista tai massaturistikohteiden tunnelmaa. Asiakas toivoo kokevansa kylässä

matkustaessaan esimerkiksi tähtitaivaan, luonnon ääniä, tapahtumattomuutta tai pieniä tapahtumia, rauhaa ja yksinkertaisuutta. (Kylään.fi 2018.)

3.3 Kylämatkailun tuotteistaminen

Tuotteistaminen on palvelun tai tuotteen sisällön, hyödyn ja kohderyhmän määrittelyä kokonaisuudeksi. Tuotteistamisen konkreettinen tulos on tuotekortti. Tuotekortista löytyy tieto, mikä tuote on, missä se sijaitsee, milloin se on tarjolla ja mikä on tuotteen tai palvelun kohderyhmä. Lisäksi tuotekortti sisältää kuvia, mahdollisen hinnan ja lisäpalvelut sekä muut tarvittavat yksityiskohdat. (Kylämatkailun työkalupakki 2010, 7–9.)

Kylämatkailutuotteessa yhdistyy kylän tarina ja paikallisten toimijoiden palvelut sekä tuotteet. Kylämatkailutuotteelle tärkeitä ominaisuuksia ovat muun muassa aitous, omaleimaisuus, saavutettavuus ja yhteisöllisyys. Kylämatkailutuote tuo esiin kylän ainutlaatuisuuden ja elämäntavan, joissa yhdistyvät tarina ja paikalliset palvelut. Kylämatkailutuotteessa voidaan hyödyntää kylän historiaa, tapahtumia, kulttuuria ja maisemaa. (Kylämatkailun työkalupakki 2020, 4–7.)

Kylämatkailun työkalupakki kehottaa aloittamaan kylämatkailutuotteen suunnittelun kylän matkailun nykytilanteen ja tavoitteiden kartoituksella. Tuotetta suunnitellessa kohderyhmän määrittely ja asiakkaiden tarpeiden tiedostaminen on tärkeää. (Kylämatkailun työkalupakki 2010, 7.) Maa- ja Kotitalousnaisen keskuksen julkaisussa Maiseman tarina – opas maisemapalveluiden luomiseen luetellaan tuotteistamisen vaiheiksi ideoiden rajaus, palvelupolun vaiheistaminen, roolien ja vastuiden määrittely, hinnoittelu sekä kustannus ja kate seuranta, tuotteen potentiaalin arviointi, tuotetestaus sekä jatkuva kehittäminen. (Komulainen 2013, 52.)

Palvelupolku käsittää kaikki vaiheet, joita asiakas näkee, kokee ja tekee palvelun aikana. Palvelupolku sisältää esipalvelun, ydinpalvelun ja jälkipalvelun. Esipalveluun kuuluu vaihe, jossa asiakas saa tietää palvelusta, tutustuu palvelun mainontaan ja on mahdollisesti kontaktissa palveluntarjoajaan. Ydinpalvelu koostuu ydinpalvelutapahtumasta ja asiakkaan kokemusmaailmasta. Jäl-

kipalvelu tarkoittaa asiakaspalautekanavia ja yrityksen yhteydenpitoa asiakkaaseen palvelun jälkeen. Blueprint eli palvelukuvaus jakautuu asiakkaalle näkyvään eli toimintaympäristöön, asiakkaan polkuun ja palvelukontaktiin sekä asiakkaalle ei näkyvään eli tuotantoon, tukipalveluihin ja aikaan. (Komulainen 2013, 53–54.)

3.4 Kylämatkailun markkinointi

Hyväkään matkailutuote ei menesty ilman markkinointia. Markkinointi ei ole pelkkiä mainoksia, vaan se sisältää kaikki toimenpiteet, joilla asiakas saa tietää palvelusta tai tuotteesta ja joiden tavoitteena on, että asiakas päätyy valitsemaan kyseisen palvelun tai tuotteen. Kylämatkailutuotteen markkinoinnissa on hyödyllistä määrittää tuotteen USP eli unique selling point. Se on myyntiväittäjä, joka tuo esiin tuotteen ainutlaatuisuuden ja miten tuote erottuu muista vastaavista tuotteista. (Kylämatkailun työkalupakki 2020, 7–9.)

Sosiaalisen median ja verkkosivujen merkitys markkinointikanavana on suuri. Sosiaalisen median alustoista esimerkiksi Instagram ja Facebook ovat tehokkaita markkinointikanavia. Mainoksia voi tehdä esimerkiksi Canva-ohjelmalla. Sosiaalisen median mainonnassa tärkeää on aktiivisuus, houkuttelevat kuvat ja videot sekä näkyvyyttä lisäävät hashtagit. Verkkomainonnassa on hyvä muistaa myös tapahtumakalenterit, kuten Menoinfo. (Kylämatkailun työkalupakki 2020, 15–16.)

Kylämatkailun markkinoinnissa voi hyödyntää tarinallistamista. Hyvä markkinointi ei ole vain sanoilla leikkimistä, vaan se antaa alkupaloja yrityksen tai yhdistyksen tarinasta. Tarinallistamisen avulla markkinointi koukuttaa asiakkaan tuotteeseen tai palveluun. Onnistuneesti toteutettu markkinointi houkuttelee asiakkaan selvittämään, minkälainen palvelu tai tuote on kyseessä. (Kalliomäki 2014, 24.)

Matkailun markkinoinnin on hyvä perustua paikan vahvuuksiin. Markkinoinnin menestystekijöitä ovat saavutettavuus, palveluketju ja toimiva viestintä. Markkinointia suunniteltaessa on tärkeää miettiä, minkä kanavien kautta pääasiakassegmentti tavoitetaan. (Komulainen 2013, 55–56.)

4 TARINALLISTAMINEN

Anne Kalliomäen (2014) teos *Tarinallistaminen - Palvelukokemuksen punainen lanka* on opas tarinallistamisen menetelmään. Teoksen mukaan tarinallistaminen eli tarinalähtöinen palvelumuotoilu on elämyksellisyyden tuomista palveluihin tarinan avulla, jolloin palvelusta tulee muista erottuva ja tunteita herättävä. Palvelu siis kehitetään tarinalähtöisesti. (Kalliomäki 2014, 5.)

4.1 Tarinoiden hyödyntäminen kylämatkailussa

Tarinallistamisen keinoin asiakkaalle tuotetaan ainutlaatuisia kokemuksia. Tarinallistaminen toteutetaan arvo-, asiakas- ja liiketoimintalähtöisesti. (Kalliomäki 2014, 13–14.) Yhdistyksillä ei välttämättä ole liiketoimintalähtöistä myyntiä, palveluja tai tuotteita. Yhdistykset voivat hyödyntää tarinalähtöistä palvelumuotoilua muun muassa kursseissa ja koulutuksissa, hankkeissa sekä vapaaehtoistyössä. (Berlin 2020, 9.)

Tarinallistamisen avulla tuotetaan niin palvelua kuin sen markkinointiakin. Lisäksi tarinallistaminen voi olla kokonaisvaltaisesti osa yrityksen tai yhdistyksen strategiaa, tuotteistamista, palvelumuotoilua ja brändäämistä. Tarina antaa strategialle suuntaviivat ja auttaa kokonaisuuden hallinnassa ja kehitystyössä. Voimistaen yrityksen tai yhdistyksen brändiä tarinallistaminen luo yrityksestä tai yhdistyksestä persoonallisen mielikuvan asiakkaille ja yhteistyötaidoille. Läpinäkyvyys, persoonallisuus ja inhimillisyys toimivat vetovoimatekijöinä palvelulle tai tuotteelle. Tarinan avulla myös näitä ominaisuuksia voidaan tuoda esiin. (Kalliomäki 2014, 14–15.)

Tarinallistamisen pohjana on yrityksen tai yhdistyksen tarinaintiteetti, joka koostuu arvoista, osaamisesta ja visiosta. Yrityksen toiminnalla on ydintarina, joka voi olla yhdistelmä totta ja elämyksellistä tarua. Usein tarinalla on selkeä rakenne eli alku, keskikohta ja loppu. Tarinassa on kronologisuutta, mutta se voi myös rikkoa aikarajoja. Tarina sisältää juonen ja toimijan eli hahmon, joka voi olla henkilö, tuote tai vaikka maisema. Tarina on dramatisoitu yhdistelmä faktaa ja fiktiota. Se vetoaa aisteihin ja tunteisiin tuoden inhimillisyyttä ja merkityksiä. (Kalliomäki 2014, 15, 22–23.)

Yrityksen tai yhdistyksen tarina voi olla esimerkiksi tarina tuotteen tai palvelun taustoista, tulevaisuudesta, historiasta, valmistuksesta tai arvosta. Toisaalta tarina voi myös kertoa asiakkaasta ja hänen motiiveistaan tai asiakkaan palvelupolusta. Tarina voi myös sisältää palvelun tai tuotteen suosittelua. Tarinalähtöisessä palvelumuotoilussa on tärkeää huomioida kohderyhmä ja yrityksen tai yhdistyksen arvot. (Kalliomäki 2014, 23.)

Kylän tarinoissa tärkeää on huomioida kylän erikoiskohteet, merkkihenkilöt, luonnonkohteet ja mahdolliset kirkot, luonnonmuistomerkit, rauniot ja museot (Kylään.fi 2018). Asiakkaat samaistuvat paikkaan tarinan avulla (Vuorinen & Komulainen 2013, 16).

Tarinallistaminen aloitetaan luomalla yrityksen tai yhdistyksen tarinaintiteetin pohjaksi ydintarina. Tarinaintiteetin löytämisen jälkeen suunnitellaan palveluympäristö eli tarinanäyttämö. Tälle tarinanäyttämölle sijoittuville yksittäisille palveluille voidaan luoda omat tarinakäsikirjoitukset. (Kalliomäki 2014, 78–79.)

4.2 Tarinaintiteetin käsikirja

Kalliomäki esittelee kirjassaan Tarinaintiteetin käsikirjan tarinallistamisen työkaluna. Käsikirjaan kuuluu Stooripuu, ydinviesti ja -tarina, hahmot, teemat ja ajankuva sekä tarinan sijoittuminen palveluympäristöön, prosesseihin ja markkinointiin. (Tarinakone 2018.)

Stooripuumenetelmän avulla yrityksen tai yhdistyksen tarinaintiteettiä voi suunnitella. Stooripuu on visuaalinen kuva, jonka avulla edetään vaiheittain. Stooripuun avulla tehty suunnitelma tukee arvo- ja asiakaslähtöisyyttä. Stooripuun juurissa sijaitsee yrityksen tai yhdistyksen arvot ja historia. Juuret vastaavat kysymyksiin yrityksen tai yhdistyksen olemassaolosta ja merkityksestä sekä toimintatavoista, arvoista, palveluympäristöstä ja taustoista. Stooripuun runko on asiakaskohderyhmä. Maan tasalla ovat yrityksen tai yhdistyksen tuotteet ja palvelut. Stooripuun oksissa kasvavat tarinalliset elementit, eli teemat, hahmot, historia, mahdolliset vertauskuvat ja symbolit sekä sanonnat. (Kalliomäki 2014, 79–88.)

Stooripuu-vaiheen jälkeen kirjoitetaan tarinaidentiteetin käsikirja, jossa hahmotellaan tarinalähtöisesti ydinviesti, syntytarina, hahmot, teemat, ajankuva ja lähtökohdat tarinan sulautumiseksi osaksi palvelukokonaisuutta. Tarinaidentiteetin käsikirja on tiivis kokonaisuus, joka hyödyttää tarinankerronnan lisäksi esimerkiksi markkinoinnissa. (Kalliomäki 2014, 95–96.)

Ydinviesti eli pääväittäjä tarkoittaa tarinan sanomaa. Ydinviestin rakenteessa on juoni ja avoin loppu. Ydintarina taas tarkoittaa yrityksen tai yhdistyksen syntytarinaa. Ydintarina on muuttumaton ja ohjaa palveluiden elämyksellistämistä. Ydintarinasta alkavat muut tarinat sen sijaan voivat muuttua ja kehittyä. Ydintarina kertoo tarinan alun, hahmot, yrityksen esittelyn syy-seuraussuhtein, jonkin yllättävän käänteen yrityksen historiassa, ratkaisun eli palvelulupauksen ja lopputuloksen. (Kalliomäki 2014, 102–109.)

Tarinan toiminta toteutuu hahmojen kautta, jotka ovat joko oikeita tai kuvitteellisia. Hahmo voi toisaalta olla tuote, palvelu tai palveluympäristö. Tärkeää on, että hahmolla on jokin tavoite, joka liittyy yrityksen tai yhdistyksen palvelulupaukseen. Hahmo ei ole vain osa markkinointia, vaan myös mukana palvelussa tai tuotteessa. Onnistunut hahmo on uskottava, samaistuttava ja siinä voi olla karikatyyrimaisuutta. (Kalliomäki 2014, 110–113.)

Tarinoilla on aina aihe ja teema. Teema on aiheen syvälinen määrittely. Ydintarina sisältää teemoja, jotka muodostavat yrityksen tai yhdistyksen tarinallistamiseen aihepiirin. Teemat ovat konkreettisia ja ne selvitetään tarinaidentiteetin käsikirjassa omalla sivullaan. Teemoja on hyvä olla noin 5–10. Ne ovat tarinassa toistuvia elementtejä, kuten paikat, hahmot, tyylit tai tapahtumat. (Kalliomäki 2014, 117–119.)

Tarinaan kuuluu ajankuva. Se tarkoittaa jonkin historian aikakauden hyödyntämistä. Se ei ole vain aineistoja tietyltä ajalta, vaan sisältää myös tarinan kannalta merkityksellisiä nykyajan trendejä ja tulevaisuudenkuvia. Olennaisia ovat myös syy-seuraussuhteet. Ajankuva ja siihen liittyvät elementit kuvaillaan tarinaidentiteetin käsikirjassa. (Kalliomäki 2014, 120.)

5 TARINOIDEN TIETOPERUSTA

Tarinoiden keräämisessä käyttämäni kirjallisuus on pääasiassa verkkolähteitä, lehtiartikkeleita ja verkkosivuja. Mäntyharjun alueen paikallislehti Pitäjänuutiset on tärkeä lähde tarinoiden tietoperustan selvittämisessä. Kirjallisten lähteiden lisäksi tarinoita on tarkoitus koota haastatteluiden avulla.

5.1 Halmela ja Halmeniemen kirjasto

Pitäjänuutisten artikkeli ”Halmeniemeläiset kunnostivat oman kylätalonsa – Uudistetuissa tiloissa juhlistettiin iltamia” kertoo Halmeniemen kylätalon Halmelan remontista vuonna 2022. Remontit kerrotaan kestäneen pari vuotta ja toteutetun kyläläisten talkoilla. Talosta uusittiin katto ja osa ulkolaudoista. Taloon rakennettiin myös kuntosali ja ilmalämpöpumput sekä ilmanvaihtokone. Kylätalo on artikkelin mukaan rakennettu alkujaan 1950-luvulla. (Laitinen 2022.)

Artikkelissa kerrotaan remontoitussa kylätalossa juhlitun iltamia, joihin koontui noin 60 henkilöä. Iltamissa vieraili Mäntyharjun kunnanjohtaja. Iltamissa oli musiikkiesitykset, joissa esiintyjinä olivat Lauluyhtye Noonin ja Tanssiyhtye Omat Pojat. Tanssiyhtye Omat Pojat koostuu Halmeniemen asukkaista ja vapaa-ajanasukkaista. Halmeniemen kylätaloon on suunnitteilla tapahtumia. Tapahtumat toimivat myös varainhankintakeinona. Lisäksi taloa vuokrataan ulkopuolisille. (Laitinen 2022.)

Pitäjänuutisten toisessa Halmelaa koskevassa artikkelissa ”Jos kännykkäverkot kaatuvat, Halmeniemellä toimii kyläradio – Mäntyharjuun Etelä-Savon ensimmäinen häiriötilanteiden varaverkko” kerrotaan Halmeniemen kyläradiotoiminnasta. Halmeniemellä on kyläradion pilottihanke. Artikkelin mukaan kyläradio on laitteisto, joka on tarkoitettu kylien viestintään ja varaverkoiksi tilanteeseen, jossa pitkät sähkökatkot estävät matkapuhelimen käytön. Kyläradio toimii akkujen ja tukiaseman avulla ja sitä käytetään radiopuhelimilla. Häiriötilanteissa kyläradiolla saa yhteyden viranomaisiin. Halmeniemeä kyläradion pilottikyläksi ehdotti SPR Ristiinan osaston johtaja. (Kontti 2023.)

Pitäjänuutisten artikkeli kertoo Halmeniemen kirjaston sijaitsevan urheilukentän toimitsijakopissa. Rakennus on paikallisen urheiluseuran, Mäntyharjun Kiisan, omistama. Seura on antanut tilan kirjastokäyttöön. Lainattava aineisto eli kirjat, lehdet ja videot on lahjoitettu kirjastoon. Kirjastolla ei ole aukioloaikoja, vaan sinne pääsee mihin aikaan tahansa. Myöskään kirjastokorttia kirjastossa ei tarvitse. (Ponto 2019.)

5.2 Halmeniemen posti

Vuonna 1954 Halmeniemen tapahtumat pääsivät Helsingin Sanomien etusivulle saakka. Perjantaina 26. marraskuuta ennen puolta yötä kaksi tuntematonta miestä pyysivät polttoainetta kanisteriinsa sekatavarakaupasta, jonka yhteydessä toimi posti. Heille ei avattu ovea eikä heidän pyyntönsä vastattu. (Sihvo 2023.)

Polttoainetta pyytäneet miehet kuuluivat porukkaan, joka oli Kotkasta asti saapunut ryöstämään Halmeniemen postin. Ryhmään kuului myös halmeniemeläismies, jonka idea ryöstöretki oli ollut. Ryöstäjät olivat liikkeellä kotkalaisen autokorjaamon omistajan asiakkaan Moskvitsh-merkkisellä autolla. (Sihvo 2023.)

Ryöstöporukan johtaja katkaisi puhelinkeskuksen luota puhelinyhteydestä johtoja estääkseen puhelinten toiminnan. Tällä tavoin hän esti sen, ettei postista saanut soitettua apua. Juuri ennen puolta yötä porukasta kolme tulivat naamioiduneina kaupan ovelle, rikkoivat siitä ikkunan ja avasivat oven rikotun ikkunan kautta. Yhdellä miehistä oli mukanaan pistooli, toisella keppi. Toinen postinhoitajista oli paikalla ja miehet löivät häntä sekä kepillä että aseella. Hän kuitenkin puolustautui miehiä vastaan hiilihangolla, ja miehet joutuivat lähtemään. (Sihvo 2023.)

Postinhoitaja piilotti postin kassakaapin avaimen ja toinen postinhoitajista lähti hälyttämään apua huomattuaan, ettei puhelin toiminut. Hän poistui ikkunasta, ja ulos odottamaan jäänyt neljäs ryöstöporukan jäsen huomasi hänet. Mies löi postinhoitajaa, mutta postinhoitaja pääsi pakenemaan naapuriin. (Sihvo 2023.)

Paikalle jäänyt postinhoitaja pyysi paikalla ollutta nuorta myymäläapulaista piiloon. Tämän jälkeen kolme miehistä saapui takaisin sisälle. He vaativat postinhoitajalta kassakaapin avaimia. Pahoinpitelyä jatkettiin, mutta siitä huolimatta postinhoitaja ei paljastanut avainten piiloa. Miehet alkoivat etsiä, mutta eivät löytäneet avaimia. Ryöstäjät joutuivat lähtemään tyhjin käsin pois. (Sihvo 2023.)

Naapurista lähdettiin autolla 30 kilometrin päähän kertomaan tapahtumista. Postinhoitajat vietiin sairaalaan Mäntyharjulle taksilla. Halmeniemen postin kassakaapissa olisi ollut 549 675 markkaa eli noin 20 000 euroa, joita varkaat eivät onnistuneet ryöstämään. (Sihvo 2023.)

Varkaiden matka pysähtyi Lemmin Huttulassa, kun autosta loppui polttoaine. He lähtivät kävellen hakemaan polttoainetta Lappeenrannasta, joka oli noin 30 kilometrin päässä. Heidät pidätettiin Kotkassa. Miehet kielsivät yrittäneensä ryöstää Halmeniemen pankin. Porukan johtaja tuomittiin murrosta ja kotirauhan rikkomisesta, ryöstön yrityksestä ja kahdesta pahoinpitelystä kuritushuoneeseen 11 vuodeksi ja 10 kuukaudeksi. Toisten tuomiot olivat 11 vuotta ja kaksi kuukautta, seitsemän vuotta sekä viisi vuotta ja kahdeksan kuukautta. Lisäksi heidät tuomittiin vahingonkorvauksiin postinhoitajille sekä puhelinkaapeleiden katkaisusta. (Sihvo 2023.)

5.3 Halmeniemen koulu

Mäntyharjun kunta lakkautti Halmeniemen kyläkoulun vuonna 2004, jolloin kylältä tehtiin asiasta hallintokantelu hallinto-oikeudelle. Loppuvuodesta 2005 hallinto-oikeus kumosi kunnan päätöksen lakkauttaa koulu. Tästä päätöksestä kunta valitti korkeimpaan hallinto-oikeuteen ja lakkauttamispäätös jäi voimaan. Jo ennen lainvoimaista päätöstä kyläkoulun lakkauttamisesta, kyläläiset perustivat kylälle koulun talkoilla. Tuolloin koulussa oli kolmetoista oppilasta ja koulu toimi yhden opettajan kyläkoulumallilla. Opettaja, keittiö- ja siivoustyöntekijät sekä kouluavustaja työskentelivät lukuvuoden ajan palkattomasti. Koulusta tehtiin yksityiskoululupahakemus opetusministeriölle. Lupaa ei myönnetty, vaikka koulu olisi saanut kokeilumäärärahan opetusministeriöltä. Virallisesti Halmeniemen vapaan kyläkoulun lapset olivat kotikoulussa eli eivät julkisessa koulussa oppilaina. (Vainio 2007, 25–26.)

Halmeniemen Vapaan Kyläkoulun pedagogiikkaa on tutkittu paljon (Kapiainen-Heiskanen 2016.) Halmeniemen koulua pidettiin vapaaehtoistyön voimin noin kahden vuoden ajan. Lopulta koulu lakkautettiin vuonna 2007 ja Halmeniemen kouluikäiset lapset käyvät nykyisin koulua Mäntyharjun keskustassa. (Ponto 2019.) Halmeniemen vapaan kyläkoulun tarinasta on tehty elokuva, jota on esitetty filmifestivaaleilla Yhdysvalloissa saakka (Laitinen 2018).

5.4 Tommolansalmi

Lomakeskus Tommolansalmi sijaitsee Kouvolantien varrella, jonkin matkaa ennen oikealle kääntyvää Halmeniementietä. Siellä on karavaanareille ja teltoille paikkoja. Niiden lisäksi Tommolansalmella on vuokramökkejä ja loma-asuntoja. Vuosittain leirintäalueella on noin 4000–5000 yöpymistä. Lisäksi paikalla on Kahvila-Ravintola, joka on ennen ollut kioski. Ravintolassa on a-oi-keudet ja tarjolla hampurilaisia. Hampurilaisten liha tulee lähitalta. (Massa 2023.)

Tommolansalmen historia alkaa 1970-luvulla kunnan perustaessa sinne leirintäalueen. Leirintäalueen toiminta alkoi telttapaikoilla ja sen jälkeen alueelle rakennettiin mökkejä. Vuonna 1979 leirintäalue siirtyi yksityiseen omistukseen. 1985 uudet omistajat rakensivat paikkaan Tommolan baarin alueen päärakennukseksi. 1992 Tommolansalmella tapahtui sukupolvenvaihdos, kun omistajien tyttäret ottivat yrityksessä ohjat. 90-luvun lamaan aikana yrityksen toiminnan pelasti sijainti suosittuun tanssilavan, Tommolan lavan lähellä. Lava houkutteli paikalle lukuisia matkailijoita, jotka majoittuivat leirintäalueella. Korona-aika, vuosi 2020 oli yritykselle haastava, mutta sitä seuraava vuosi oli menestys. Ukrainan sodan vaikutus yritystoimintaan oli venäläisturistien kato. (Massa 2023.)

6 MENETELMÄT

Seuraavaksi kuvaan opinnäytetyöprosessin menetelmät ja vaiheet. Tiedonkeruun lisäksi keskeistä on tarinoiden koostaminen kerätyn aineiston pohjalta. Prosessiin kuuluu myös konkreettisen kyläpolun laatiminen. Opinnäytetyössä käytetään menetelminä haastattelua, benchmarkkausta, tarinallistamista sekä Kylämatkailun työkalupakissa esiteltyä Kylämatkailun kehittämissporkua.

6.1 Benchmarking

Konkreettisen polun suunnittelussa käytetään benchmarkkausta. Selvitän muita kyliä tai paikkakuntia, alueita, joissa vastaavanlaista matkailutuotetta on kehitetty matkailun kehittämiseen. Löydettyjä matkailutuotteita verrataan keskenään.

Muita vastaavan kaltaisia kyläpolkuja ovat muun muassa Rutolan kyläpolku Lappeenrannassa (Outdooractive 2019), Isokyrön tarinapolku (Isokyrö s.a), Mikkiksen tarinapolku Parikkalassa (Visit Parikkala s.a), Karniaisten tarinapolku Lohjalla (Lahtinen ym. 2008), Kylän polku Kolin kansallispuistossa (Metsähallitus 2022), Äkäslompolon taide- ja tarinapolku (Niskakoski s.a), Karilan Navettagallerian tarinapolku Äkäslompolossa (Karilan tila s.a) sekä Kalkkissa Kalkkisten maisemareitti (Kalkkisten kyläyhdistys s.a).

Rutolan kyläpolun pituus on 3,5 kilometriä. Rutolan VPK:n palotallin seinän opastaululla on kyläpolun reittikartta. Polku on merkitty tolilla maastoon. Alueen historiasta kertovat opastaulut on sijoitettu polulle. Lisäksi polulta löytyy lajistosta kertovia tauluja. (Outdooractive 2019.)

Isonkyrön luontoreittien kiertämiseen on tehty Tarinapolku-mobiilipeli. Pelin avulla tutustutaan alueen paikkoihin ja historiaan. Peli löytyy mobiilisovelluksena sekä suomeksi että englanniksi. (Isokyrö s.a.) Verkkosivulta ei löydy tietoa polun pituudesta, mutta ymmärtäisin sen sijaitsevan useamman reitin yhteydessä.

Mikkiksen tarinapolusta on kaksi vaihtoehtoa, kolmen kilometrin sekä viiden-toista kilometrin pituiset reitit. Kävijä pääsee lukemaan tarinat tauluista reitin varrelta. Reittikartan saa tulostettua Internetsivulta, josta löytyy myös ajo-ohjeet reitin lähtöpisteelle. (Visit Parikkala s.a.)

Karnaisten tarinapolku on noin kolmen kilometrin mittainen, puihin merkitty reitti. Tarinapolkua voi seurata myös kartasta. Reitillä on neljätoista rastia, joihin kuuluu tarinoita ja tehtäviä. (Lahtinen ym. 2008.) Reitillä on karttaan löytyvä linkki Lohjan kaupungin verkkosivuilta (Lohjan kaupunki s.a.).

Kolin kansallispuiston Kylän polku on sekin kolmen kilometrin pituinen reitti. Reitti on merkattu maastoon ja se löytyy Kolin palvelu- ja retkeilykartasta. Kartta löytyy myös Metsähallituksen julkaisusta, joka kertoo reitistä. (Metsähallitus 2022.)

Äkäslompolon Taide- ja tarinapolku on 7,5 kilometrin pituinen. Reitti kiertää järven ympäri kertoen opastauluissaan alueen historiasta tarinoiden ja taiteen kautta. Sivustolta ei löydy tietoa, mistä löytyisi kartta kyseiselle reitille vai onko sitä varten ollenkaan karttaa. (Niskakoski s.a.)

Karilan Navettagallerian tarinapolun tarinat voi kuunnella QR-koodien avulla matkapuhelimen QR-koodin lukija -sovelluksen avulla. tarinat kertovat sekä alueen historiasta että uskomuksista. Reitti on kahden–kolmen kilometrin pituinen ja merkitty maastoon. Tarinapolun kartta löytyy Navettagallerian verkkosivuilta. (Karilan tila s.a.)

Kalkkisten maisemareitin kartta sekä paikkoihin liittyvät tiedot ja tarinat löytyvät molemmat Kalkkisten Internetsivuilta. Sivuja ylläpitää Kalkkisten kyläyhdistys. Paikkoja maisemareitille on valittu kaikkiaan 19 kohdetta. (Kalkkisten kyläyhdistys s.a.)

KYLÄ- JA TARINAPOLUT - BENCHMARKING			
KOHDE	REITIN PITUUUS	KARTTA	TARINAT
RUTOLAN KYLÄPOLKU	3,5KM	OPASTAULUSSA POLUN ALUSSA	OPASTAULUISSA REITIN VARRELLA
ISOKYRÖN TARINAPOLKU	-	MOBIILIPELISSÄ	MOBIILIPELISSÄ
MIKKIKSEN TARINAPOLKU	5KM JA 15KM	INTERNETSIVUILLA	OPASTAULUISSA REITIN VARRELLA
KARNIAISTEN TARINAPOLKU	5KM	INTERNETSIVUILLA	PDF-TIEDOSTOSSA
KYLÄN POLKU KOLIN KANSALLISPUISTOSSA	5KM	INTERNETSIVUILLA	-
ÄKÄSLOMPOLON TAIDE- JA TARINAPOLKU	7,5KM	-	OPASTAULUISSA REITIN VARRELLA
KARILAN NAVETTAGALLERIAN TARINAPOLKU	2-3KM	INTERNETSIVUILLA	QR-KOODIEN AVULLA VERKKOSIVULTA
KALKKISTEN MAISEMAREITTI	-	INTERNETSIVUILLA	INTERNETSIVUILLA

Kuva 1. Benchmarkkauksen tulos

Kylä- tai tarinapolkuja löytyi useampia eri lailla toteutettuja esimerkkejä. Laadin Canva-sisällönluontiohjelmalla kuvan benchmarkkauksen tulosten yhteenvedosta (Kuva 1). Asiat, joita päätin vertailla, ovat reitin pituus sekä mistä kartta ja tarinat löytyvät. Yleisin pituus reitille on noin kolme kilometriä. Yhdellä tarinapolulla on kaksi reittivaihtoehtoa, kolmen kilometrin reitti ja pidempi 15 kilometrin reitti. Kahta polkua lukuun ottamatta kartta löytyy internetsivuilta. Vain yhden reitin kartta löytyy opastaulusta reitin alkupäästä. Yhden reitin kartta tarinoineen löytyy mobiilipelistä. Kolmessa reitissä tarinat löytyvät opastaulusta reitin varrelta. Yhden polun tarinat löytyvät mobiilisovelluksesta. Kolmen reitin tarinat ovat verkossa. Yhden polun verkossa olevat tarinat löytyvät QR-koodien avulla.

Kuten suurin osa muistakin poluista, tämän työn lopputuloksena syntyvän polun kartta tulee löytymään internetistä. Opastaulujen käyttäminen ei sopisi tähän työhön, koska suurin osa reitin varrella olevista paikoista sijaitsee yksityisalueella tai muuten paikoissa, joihin ei voisi sijoittaa opastaulua. Tämän vuoksi tarinatkin on parasta sijoittaa internetiin. QR-koodeja on käytetty yhdellä polulla. Olin alun perin suunnitellut käyttäväni Halmeniemen kyläpolussa QR-koodia ja benchmarkkauksen tulosten pohjalta se voisi sopia tällaiseen polkuun.

Benchmarkkauksen tulosten perusteella yleisin reitin pituus vastaavanlaisilla poluilla on noin kolme kilometriä. Paikkojen sijainti reitillä vaikuttaa reitin pituuteen. Halmeniemen kyläpolku on reitti Halmelan ja Puhinkosken myllyn välillä. Reitin pituus on Google Mapsin (2024) mukaan noin neljä ja puoli kilometriä. Halukkaat voivat kävellä Halmelan takaa noin kilometrin mittaisen kuntoradan, jolloin matkaa tulee lisää.

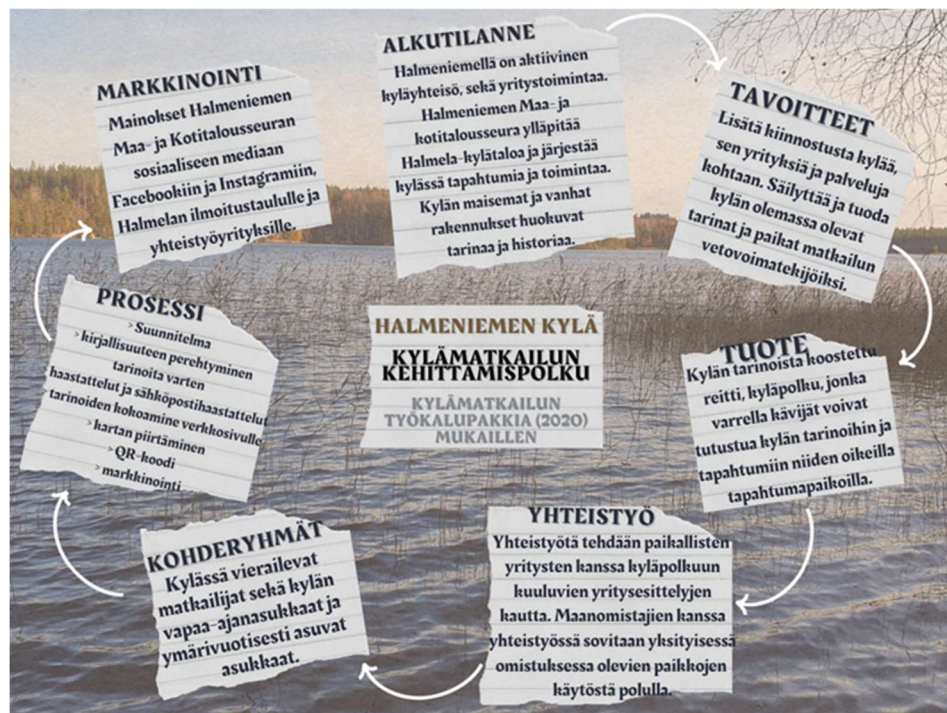
6.2 Kylämatkailun kehittämisspolku

Kylämatkailun työkalupakki (2020) esittelee Kylämatkailun kehittämisspolun (kuva 2). Sen avulla tulee huomioida kylämatkailun kehittämissä tilannekartoitus ja tavoitteet, tuotepohja ja yhteistyötahot, kohderyhmä, tuoteidea, tuoteistusprosessi ja tuotekortit, testaus ja koemarkkinointi, markkinointi sekä lanseeraus.

Kuva 2. Kylämatkailun kehittämispolku (Kortesuoma s.a.)

Kylämatkailun kehittämispolun pohjalta tein Canvalla oman kehittämispolun (kuva 3) Halmeniemen kyläpolun laatimista varten. Tämä kehittämispolku alkaa kuvailulla alkutilanteesta, joka käsittää aktiivisen kyläyhteisön sekä yritystoimintaa. Halmeniemen Maa- ja Kotitalousseura järjestää tapahtumia ja toimintaa ylläpitämässään Halmela-kylätalossa. Kylän ja lähialueen maisemat ja vanhat rakennukset muistuttavat paikallisesta historiasta ja kylän tarinoista.

Kuva 3. Kylämatkailun kehittämispolku Halmeniemen kyläpolkua varten

Seuraava kohta kertoo työn tavoitteista. Tavoitteena on lisätä kiinnostusta kylää, sen yrityksiä ja palveluja kohtaan. Tarkoitus on kerätä ja tuoda esille kylään liittyviä tarinoita. Paikkoihin kytkettyinä ja poluksi koostettuna tarinoiden on tarkoitus muotoutua vetovoimatekijäksi Halmeniemen kylälle ja sen matkailulle.

Tavoitteiden jälkeen kehittämispolku kuvaa työn lopputulosta, tuotetta, jonka avulla tavoitteet pyritään saavuttamaan. Tuote on tarinoiden ja paikkojen avulla laadittu reitti, kyläpolku. Polulla kävijät voivat tutustua tarinoihin niiden alkuperäisillä tapahtumapaikoillaan.

Neljäs kehittämispolun kohta on yhteistyö. Polun suunnittelussa tehdään yhteistyötä paikallisten yritysten ja yhdistysten kanssa yrityseshittelyiden kautta. Maanomistajien kanssa sovitaan yksityisalueella sijaitsevien paikkojen käytöstä.

Yhteistyön jälkeinen kohta on kohderyhmät. Kohderyhmiä ovat kylässä vieraillevat matkailijat ja vapaa-ajanasukkaat. Lisäksi kylässä ympärivuotisesti asuvat asukkaat ovat kohderyhmää. Kyläpolku voi kiinnostaa kaikkia historiasta, paikallisista tapahtumista ja lähimatkailusta pitäviä.

Toiseksi viimeisessä kohdassa luetellaan koko prosessin osat. Prosessissa ensimmäinen tehtävä on suunnitelman laatiminen. Suunnitelman jälkeen perehdytään kirjalliseen aineistoon, jonka jälkeen suoritetaan haastattelut niin suullisesti kuin kirjallisesti sähköpostihaastatteluna. Kirjallisen aineiston ja haastattelujen avulla tarinat kootaan kyläpolun verkkosivuille. Reitin perusteella piirretään Kyläpolun kartta. Kartan löytämiseksi tehdään QR-koodi, joka sijoitetaan kylätalo Halmelaan.

Polun valmistuttua sitä on vielä markkinoitava. Kyläpolun mainosta jaetaan Halmeniemen Maa- ja Kotitalousseuran sosiaalisen median sivuilla Facebookissa ja Instagramissa sekä Halmelan ilmoitustaululla. Mainos toimitetaan myös yhteistyöyrityksille, jotta nekin voivat halutessaan osallistua markkinointiin.

6.3 Haastattelut

Haastattelun avulla kerätään tietoja tutkimusta varten. Haastattelun voi toteuttaa eri tavoin riippuen siitä, minkälaista tietoa tutkimusta varten tarvitaan.

Haastattelut jaetaan strukturoituihin ja puolistrukturoituihin. Strukturoidussa haastattelussa kysytään täysin samat kysymykset kaikilta haastateltavilta. Vastaukset valitaan valmiista vaihtoehdoista. Puolistrukturoidussa haastattelussa kysymykset suunnitellaan etukäteen, mutta haastateltu saa vastata sillä tavalla ja niin laajasti, kuin hän haluaa. Haastattelu voi olla myös vain vähän strukturoitu. (Hyvärinen ym. s.a.)

Erilaisia haastattelutapoja ovat muun muassa asiantuntijahaastattelu, kertomushaastattelu, puhelinhaastattelu, teemahaastattelu ja ryhmähaastattelu. Asiantuntijahaastattelun avulla saadaan mahdollisimman paikkansa pitävää tietoa. Kertomushaastattelussa haastateltu kertoo asiasta vapaasti. Ryhmähaastatteluun osallistuu useampi henkilö. Teemahaastattelu ei keskity tiettyihin haastattelukysymyksiin, vaan kohdentuu joustavasti tiettyihin teemoihin. (Hyvärinen ym. s.a.)

Tässä työssä käytetään vähän strukturoitua kertomushaastattelua. Haastattelutavat saavat vapaasti kertoa tarinoita ja tietoja kylän asioista. Haastattelijat kysyivät tarvittaessa tarkentavia kysymyksiä tilanteen mukaan. Osa haastatteluista tehtiin kasvotusten ja osa sähköpostitse tai puhelimitse. Haastattelutapoja käytettiin tilanteen mukaan. Kasvotusten tehdyt haastattelut nauhoitettiin ääninauhurilla, jotta kaikki tieto yksityiskohtineen saadaan talteen. Sähköpostihaastattelua käytettiin pääasiassa yritysesityihin. Kirjallisten aineistojen käsittely on helpompaa, mutta suullisissa haastatteluissa sai laajemmin tietoa ja tarinaa kaikkine sävyineen ja äänenpainoineen.

Haastateltavien löytämiseksi osallistuin Halmeniemen kylän Perjantaikahvilaan kylätalolla Halmelassa perjantaina 29.9.2023. Mukanani minulla oli käyntikortteja, joissa luki nimeni, puhelinnumeroni ja koulun sähköpostiosoitteeni. Lisäksi minulla oli lomakkeita, joihin ihmiset saivat jättää omia yhteystietojaan. Opinnäytetyötäni kohtaan osoitettiin kiinnostusta: paikalla oli yli 30 henkilöä ja monella oli aiheesta jotain sanottavaa.

Vaikka aihe herätti kiinnostusta kylällä, ei haastateltavia löytynyt kovin suurta määrää. Kasvotusten tai puhelimesta suoritettuja haastatteluja kertyi viisi. Sähköpostitse sain tietoa kuudelta taholta. Kahteen sähköpostiyhteydenottoon en saanut vastausta. Yritysesittelyjen lisäksi sain haastattelujen avulla Halmeniemen kylään liittyvää tietoa ja tarinoita. Vaikkei haastattelun otanta ollut kovin laaja, se oli sitäkin laadukkaampi. Kuulin sekä tarinoita, joista minulla oli jo kirjallista aineistoa, että sellaisia, joista minulla ei ollut aiempaa tietoa. Pisin kasvotusten toteutettu haastattelu kesti yli kaksi tuntia.

7 KYLÄPOLUN TOTEUTUS

Halmeniemen kyläpolun reitti muodostui Google Mapsin kartan ja maastokatselmuksen avulla. Reitti alkaa Halmeniemen Maa- ja Kotitalousseuran ylläpitäältä kylätalo Halmelalta. Halmelalta polku jatkuu Halmeniemen kirjastolle ja Halmeniemen urheilukentälle ja kuntoradalle. Urheilukentältä palataan Halme-
lan pihan kautta Halmeniementielle, josta jatketaan eteenpäin kohti entistä postin rakennusta. Rakennus toimii nykyisin yksityiskotina, joten karttaan se on merkitty yksityisalueena. Postista reitti jatkuu eteenpäin Halmeniementiellä. Seuraava pysähdys on Halmeniemen koulu. Koulun jälkeen reitiltä löytyy vanha kauppa, joka on yksityiskäytössä. Kaupan jälkeen saa jatkaa reitillä pidempään, reilun kolmen kilometrin matkan Puhinkosken myllylle.

Polun reittiä varten piirsin kartan, joka tulee näkyviin matkapuhelimella kylätalo Halmelaan sijoitettavalla QR-koodilla. Kartalla näkyy kyläpolun reitti, jossa on pisteillä merkitty ne paikat, joista on tarina. Pisteiden teksti toimii linkkinä, joka avaa paikan tarinan verkkosivuilla. Kartalla näkyy pisteiden selitykset; vihreä isompi piste merkitsee polun alkupistettä eli Halmelaa. Siniharmaa piste on tarinapaikan merkki, Punainen piste on tarinapaikka, joka sijaitsee yksityisalueella. Kartalta löytyy linkit muihin tarinoihin eli Halmeniementielle syntyneen ja toimineen Sally Palhon tarinaan, Vanosen kesätoriiin sekä yritysesittelyihin.

Verkkosivujen alustaksi valitsin Webnoden, koska se on ilmainen alusta ja heidän verkkosivunsa mukaan helppokäyttöinen (Webnode 2024). Sivujen teko alkoi rekisteröitymällä palveluun. Rekisteröinnin jälkeen valittiin sivujen tyyppi,

eli verkkosivu, verkkokauppa vai blogi. Valitsin blogin, koska se tuntuu luonnolliselta sivutyypiltä verkkosivuun, jossa tulee olemaan useita tekstejä. Blogipohjalle on toimeksiantajan jatkossa helppo täydentää uusia tarinoita tarvittaessa. Sivujen tyyppin valinnan jälkeen pääsin valitsemaan sivupohjaa monista vaihtoehdoista. Sivupohjan valittuani pääsin luomaan sivuja. Jokaisen tarinan sai sivulla omalle blogipohjalleen, mikä on myös kartan linkkien kannalta käytännöllistä, koska näin jokaiselle tarinalle saa helposti oman linkin.

Matkailutuotteen, kyläpolun, lopputuloksesta tehdään tuotekortti. Tuotekortti on sähköinen tiedosto tai painettu esite, josta näkyy tuotteen tiedot. Tuotekortit voidaan jakaa sisäisiin ja ulkoisiin tuotekortteihin. Sisäinen tuotekortti kertoo kaiken palveluntarjoajalle olennaisen tuotteesta. Ulkoinen tuotekortti on asiakkaan tuotekortti, josta löytyy asiakkaan tarvitsema tieto tuotteesta. (Visit Finland s.a.)

Sisäisestä tuotekortista löytyvät tuotteen perustiedot tuotteen valmisteluista, kuten tuotteen nimi ja sen tuottamiseen osallistuvat toimijat. Nimen on oltava houkuttelija ja kerrottava tuotteesta. Toimijat on valittava tuotteen sisältö huomioden. (Visit Finland s.a.) Sisäisen tuotekortin avulla saadaan toteutettua tasalaatuisesti toistettavia tuotteita (Räsänen 2020, 4).

Ulkoinen tuotekortti on pituudelta yksi- tai korkeintaan kaksisivuinen. Ulkoisessa tuotekortissa näkyvät tuotteen ne tiedot, joista asiakkaat kaikkein eniten hyötyisivät. (Visit Finland s.a.) Ulkoinen tuotekortti toimii markkinoinnin ja myynnin työkaluna. Ulkoinen tuotekortti voi sisältää muun muassa tuotteen nimen, keston, kuvauksen ja hinnan. (Räsänen 2020, 4.)

8 POHDINTA

Opinnäytetyön tavoitteena oli kehittää Halmeniemien kylän matkailua tarinallistamalla. Päämääränä on lisätä kiinnostusta kylää ja sen matkailua, yrityksiä ja palveluja kohtaan. Työn lopputuloksena syntyi Halmeniemien kyläpolku. Se on matkailutuote, joka tuo matkailijoille, vapaa-ajan asukkaille ja ympärivuotisesti kylällä asuville kylän tarinat ja historian koettavaksi tapahtumapaikoillaan.

Menetelminä käytin benchmarkkausta, Kylämatkailun kehittämisspolkua ja haastatteluja. Benchmarkkauksen avulla selvitin samankaltaisia tuotteita ja niiden toteutustapoja. Löysin vastaavan kaltaisia tuotteita, mutta niistä ei tullut juuri uusia ideoita työni toteutukseen. Ehkä sain enemmänkin vahvistusta sille, että suunnittelemani toteutustavat voisivat toimia tällaisessa matkailutuotteessa.

Halmeniemen kyläpolulle laadin kylämatkailun kehittämisspolun, jonka tein käyttäen lähteenäni Kylämatkailun työkalupakkia (2020). Kylämatkailun kehittämisspolussa käydään läpi kylämatkailutuotteen tuotteistamisprosessin vaiheita. Kylämatkailun kehittämisspolku oli hyödyllinen koko prosessin ja sen vaiheiden hahmottamiseen.

Haastattelujen avulla keräsin Halmeniemen kylään liittyvää tietoa ja tarinoita. Suoritin haastatteluja kasvotusten ja sähköpostitse. Haastattelut olivat todella mielenkiintoisia. Siitä huolimatta, ettei haastatteluja määrällisesti ollut kovin montaa, onnistuin saamaan haastatteluista työn kannalta olennaiset asiat. Tietoa ja tarinaa tuli niin paljon, että niistä olisi saanut laajemmankin työn aikaan. Aineiston rajaus oli siis olennaisessa osassa prosessia. Kauppaan liittyen en saanut keneltäkään tarinaa. Onneksi toimeksiantajan on mahdollista täydentää kyläpolkua, mikäli tarinoita ilmaantuu lisää.

Mahdollisten uusien tarinoiden lisäksi kyläpolun kehitysmahdollisuuksia olisi esimerkiksi eri kieliversiot kansainväliseen matkailuun. Hyödyllisiä kielivaihtoehtoja olisivat esimerkiksi englanti ja saksa. Tämä työ käsitti vain pintaraapaisuun kylämatkailun markkinoinnista. Markkinoinnin tehostamiseksi kyläpolulle olisi hyödyllistä laatia markkinointisuunnitelma. Polun kehittämistä varten polun testaaminen ja kävijäpalautteen kerääminen olisi kiinnostavaa.

Jos voisin jotain tehdä opinnäytetyössäni nyt toisin, olisin yhteydessä maanomistajiin heti työn alkuvaiheessa ennen kirjallisuuskatsausta. Oli turhauttavaa muokata valmista tekstiä aina johdannosta alkaen, kun erästä kylän historian kannalta huomionarvoista tarinaa kiellettiin mainitsemasta opinnäytetyössäni. Tapauksesta löytyy kirjallisuutta sekä lehtiartikkeleita, onhan se ollut aikanaan uutisoitu tapahtuma koko maassa.

Halmeniemen kyläpolun ja opinnäytetyöni valmistuttua herää ajatuksia muiden kylien tilanteesta, niiden tarinoista ja matkailun kehittämisestä. Kylämatkailu, maaseutumatkailu ja lähimatkailu ovat ajankohtaisia ja varmasti tulevaisuudessa kiinnostus ja suosio niitä kohtaan vain lisääntyvät. Kotimaanmatkailijoiden lisäksi ulkomailta saapuvat matkailijat ovat kiinnostuneita Suomen luonnosta, perinteistä ja elämäntavasta. Kylät tarjoavat ihanteellisen alustan tällaiselle matkailulle. Tässä opinnäytetyössä kehitetty matkailutuote ei vaadi suurta budjettia, kun kylissä valmiiksi olemassa olevat ainekset, kylän vahvuudet, tuotteistetaan kylän vetovoimatekijäksi.

LÄHTEET

Berlin, J. 2020. Tarinallistaminen yhdistyksissä. Jyväskylän Setlementti. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://www.yhdistystori.fi/assets/files/sites/4/2020/12/Tarinallistaminen.pdf> [viitattu 10.11.2023].

Google Maps. 2024. Halmenientie 264, 52850 Halmeniemi - Halmenientie 723, 52850 Mäntyharju. WWW-dokumentti Saatavissa: <https://www.google.com/maps/dir/Halmenientie+264,+52850+Halmeniemi/Halmenientie+723,+M%C3%A4ntyharju/@61.2651946,27.2235029,12.32z/data=!4m14!4m13!1m5!1m1!1s0x469068e6470fd4fd:0x60bac896c1defb88!2m2!1d27.2122203!2d61.2854878!1m5!1m1!1s0x469067d5147f3867:0xd9cd045b112e9d32!2m2!1d27.2557713!2d61.2530382!3e2?entry=tu> [viitattu 21.1.2024].

Hyvärinen, M., Suoninen, E. & Vuori, J. s.a. Haastattelut. Teoksessa Vuori, J. (toim.) Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/analyysitavan-valintaja-yleiset-analyysitavat/laadullinen-sisallonanalyysi/> [viitattu 5.1.2024].

Isokyrö s.a. Tarinapolku-mobiilipeli. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://isokyro.fi/vapaa-aika-ja-matkailu/liikunta/luontoreitit/> [viitattu 27.10.2023].

Kalliomäki, A. 2014. Tarinallistaminen – Palvelukokemuksen punainen lanka. Helsinki: Talentum.

Kalkkisten kyläyhdistys. s.a. Kylän tarina – Kalkkisten maisemareitti. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.kalkkinen.fi/kylatarina/> [viitattu 7.1.2024].

Kapiainen-Heiskanen, P. 2016. Halmeniemen koulu – 100 vuotinen historia. WWW-dokumentti. Saatavissa: <http://www.mediaali.fi/halmeniemi/> [viitattu 20.11.2023].

Karilan tila s.a. Kuntamas, vanha maahisukko ja suuri seikkailu Karilaan. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://karilantila.fi/maahispolku/> [viitattu 7.1.2023].

Komulainen, M. 2013 Miten liikkeelle? -työkaluja kehittämiseen. Teoksessa Komulainen, M. (toim.) Maiseman tarina – Opas maisemapalveluiden luomiseen. Vantaa: Maa- ja Kotitalousnaisten keskus, 16–33. E-kirja. Saatavissa: <https://media.sitra.fi/2017/02/23231630/MaisemanTarina.pdf> [viitattu 13.11.2023].

Kontti, M. 2023. Jos kännykkäverkot kaatuvat, Halmeniemellä toimii kyläradio – Mäntyharjuun Etelä-Savon ensimmäinen häiriötilanteiden varaverkko. *Pitäjän uutiset*. Verkkolehti. Päivitetty 3.3.2023. Saatavissa: <https://www.pitajanuutiset.fi/paikalliset/5766801> [viitattu 18.11.2023].

Kortesuoma, A. s.a. Kylämatkailun kehittämisspolku. Korpur Oy. Kylämatkailun työkalupakki. PDF-dokumentti. Saatavissa: https://www.kylamme.fi/assets/uploads/2020/02/kylamatkailun-tyokalupakki_2020.pdf [viitattu 11.11.2023].

Kylämatkailun työkalupakki. 2020. Tuu meille kylään -maaseutumatkailun kehittämishanke. Keski-Suomen kylät ry. WWW-dokumentti. Saatavissa: https://www.kylamme.fi/assets/uploads/2020/02/kylamatkailun-tyokalupakki_2020.pdf [viitattu 11.11.2023].

Kylään.fi. 2018. Kylämatkailu ja Kylään.fi. PDF-dokumentti. Päivitetty 9.10.2018. Saatavissa: <https://www.silmu.info/wp-content/uploads/2018/11/Kylamatkailu-9.10.18.pdf> [viitattu: 11.11.2023].

Lahtinen, H., Pulkamo, H., Lillqvist, T., Arvonen, S., Nuutinen H. & Hyvönen P. 2008. Karnaisten tarinapolku. Korvenväen tehtävät koko perheelle. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://www.lohja.fi/wp-content/uploads/2017/09/Karnaisten-tarinapolku.pdf> [viitattu 7.1.2024].

Laitinen, L. 2018. Elokuva Halmeniemen kyläkoulutaistelusta esillä Yhdysvalloissa. *Pitäjän uutiset*. Verkkolehti. Päivitetty 12.1.2018. Saatavissa: <https://www.pitajanuutiset.fi/paikalliset/4072018> [viitattu 20.11.2023].

Laitinen, L. 2022. Halmeniemeläiset kunnostivat oman kylätalonsa – Uudistetuissa tiloissa juhlittiin iltamia. *Pitäjän uutiset*. Verkkolehti. Päivitetty 30.11.2022. Saatavissa: <https://www.pitajanuutiset.fi/paikalliset/5560996> [viitattu 18.11.2023].

Lohjan kaupunki s.a. Karnaistenkorven retkeilypolut. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.lohja.fi/vapaa-aika-liikunta/retkeily-ja-ulkoilu/luontopolut/karnaistenkorven-luontopolut/> [viitattu 7.1.2024].

Massa, T. 2023. Tommolansalmen lomakeskus on laitettu myyntiin. Sisarus-ten yli 30-vuotta jatkunut elämäntyö on tulossa päätökseen – Tommolan lava pelasti yrityksen 90-luvun lamalta. *Pitäjän uutiset*. Verkkolehti. Päivitetty 14.7.2023. Saatavissa: <https://www.pitajanuutiset.fi/paikalliset/6068740> [viitattu 19.11.2023].

Metsähallitus. 2022. Kolin kansallispuisto. Kylän polku. PDF-dokumentti. Saatavissa: https://julkaisut.metsa.fi/wp-content/uploads/sites/2/2022/12/koli_kylanpolkufin.pdf [viitattu 7.1.2024].

Niskakoski, K. s.a. Tarinapolku. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.xn--kslompolo-u2ab.fi/akaslompolo-tanaan-kesken/tarina-polku.html> [viitattu 7.1.2024].

Outdooractive. 2019. Rutolan kyläpolku, Lappeenranta. WWW-dokumentti. Päivitetty 21.5.2019. Saatavissa: <https://www.outdooractive.fi/fi/route/luontopolut-ja-teemareitit/lappeenranta/rutolan-kylaepolku-lappeenranta/38919027/> [viitattu 27.10.2023].

Petrisalo, K. 2001. Menneisyys matkakohteena: kulttuuriantropologinen ja historiatieteellinen tutkimus perinnekulttuurien hyödyntämisestä matkailuteollisuudessa. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran toimituksia 802. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

Ponto, T. 2019. Halmeniemi haluaa kylätalonsa kuntoon — Halmela-talo kaipaa kipeästi remonttia, johon pelkästään talkoilemalla hankittavat rahat eivät

riitä. *Pitäjän uutiset*. Verkkolehti. Päivitetty 17.8.2019. Saatavissa: <https://www.pitajanuutiset.fi/paikalliset/4068803> [viitattu 19.11.2023].

Räsänen, P. 2020. Tuotekorttivalmennus. Ellare Outdoors in association with Visit Finland. PDF-dokumentti. Saatavissa: https://www.maajakotitalousnaiset.fi/uploads/archive/attachment/tuotekortti_työpaja_05062020_kytaan_maisemaan_hanke.pdf [viitattu 23.1.2024].

Sihvo, T. 2023. Nostalgiajuttu "Vaikka tapatte tähän paikkaan, en anna avaimia" – Mäntyharjulaiset Paasosen siskokset uhmasivat postiryöstäjiä ja nousivat valtakunnan sankareiksi. *Pitäjän uutiset*. Verkkolehti. Päivitetty 19.1.2023. Saatavissa: <https://www.pitajanuutiset.fi/paikalliset/5665054> [viitattu 19.11.2023].

Tarinakone. 2018. Villa nro 10 – Laadi yrityksen oma tarinidentiteetin käsikirja. Blogi. Saatavissa: <https://tarinakone.fi/blogi/villa-nro-10-laadi-yrityksen-oma-tarinidentiteetin-kasikirja/> [viitattu 18.11.2023].

Vainio, H. 2007. "KOULU ON PÄÄSSYT VANKILASTA" Ilon pedagogiikkaa Halmeniemen vapaalla kyläkoululla. Jyväskylän yliopisto. Opettajankoulutuslaitos. Pro gradu -tutkielma. PDF-dokumentti. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:ju-2007303> [viitattu 20.11.2023].

Visit Finland s.a. Tuotteistaminen ja testaus. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.visitfinland.fi/liiketoiminnan-kehittaminen/tuotekehitysteemat/kulttuurimatkailu/culture-creators/tuotteistaminen-ja-testaus> [viitattu 22.1.2024].

Visit Parikkala s.a. Mikkiksen tarinapolku ja retkeilyreitit. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://visitparikkala.fi/retkeilyreitit/mikkiksen-tarinapolku/> [viitattu 27.10.2023].

Vuorinen, M. & Komulainen, M. 2013. Miten syntyy hyvä. Teoksessa Komulainen, M. (toim.) Maiseman tarina – Opas maisemapalveluiden luomiseen. Vantaa: Maa- ja Kotitalousnaisten keskus, 34–57. E-kirja. Saatavissa: <https://media.sitra.fi/2017/02/23231630/MaisemanTarina.pdf> [viitattu 13.11.2023].

Webnode. 2024. Luo oma kotisivusi ilmaiseksi! WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.webnode.com/fi/> [viitattu 25.1.2024].

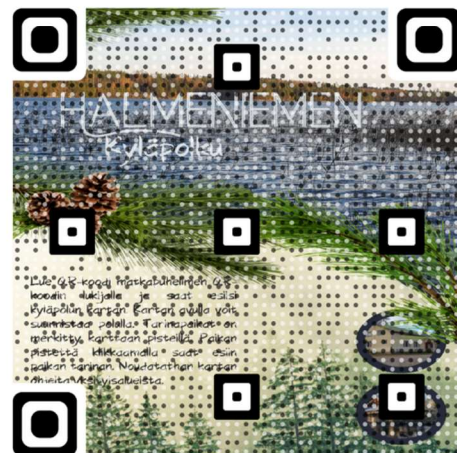
Sisäinen tuotekortti

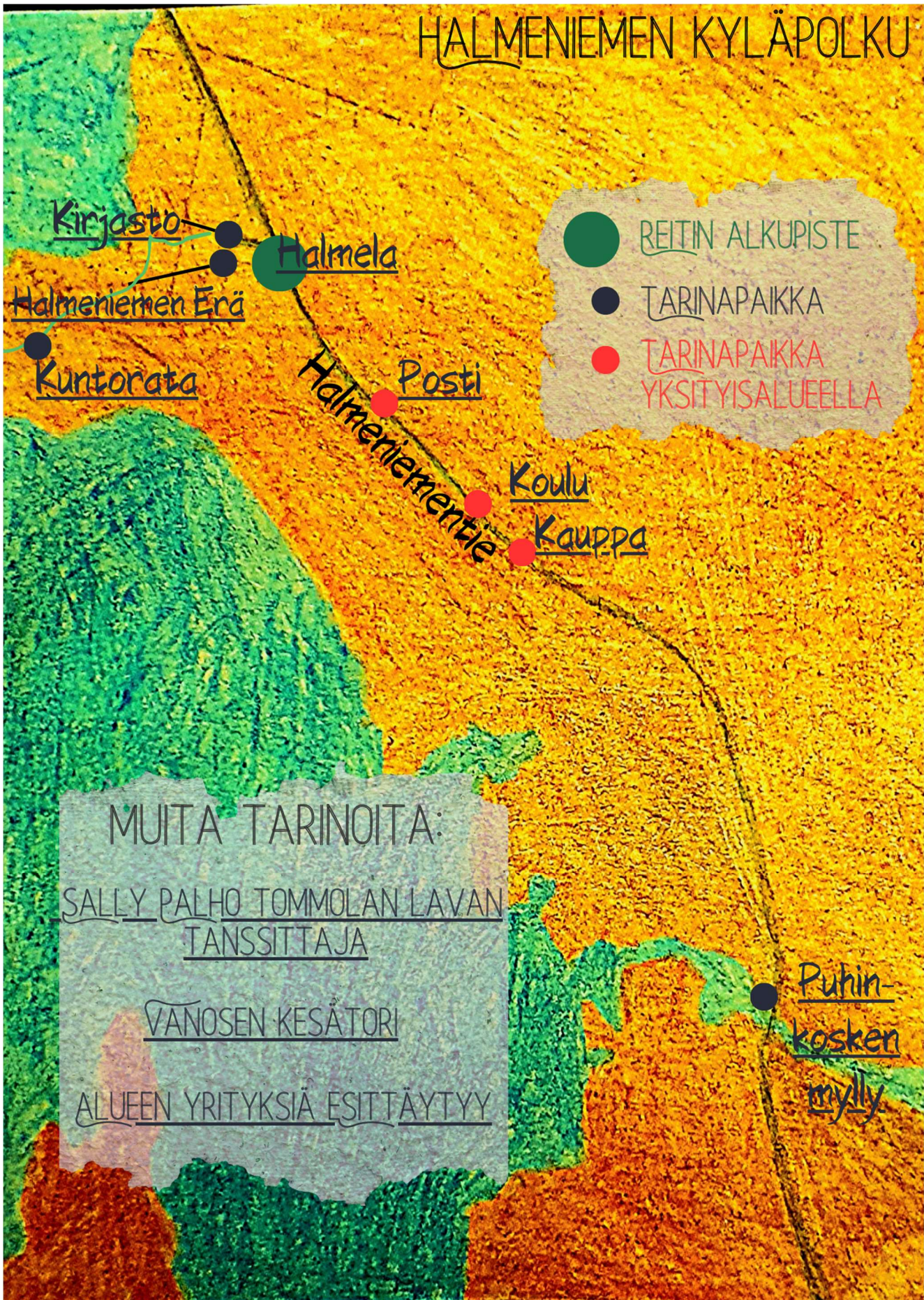

Ulkoisen tuotekortti

Lue QR-koodi matkapuhelimen QR-koodin lukijalla ja saat esiisi kyläpolun kartan. Kartan avulla voit suunnistaa polulla. Tarinapaikat on merkitty karttaan pisteillä. Paikan pistettä klikkaamalla saat esiin paikan tarinan. Noudatathan kartan ohjeita yksityisalueista.

Halmeniemen kyläpolun kartta

Facebook-mainos

Instagram-mainos

Mainos Instagram-tarinaa tai Facebook-tarinaa